

NEMOKAMOS PASLAUGOS

Šios paslaugos yra apmokamos PSDF biudžeto lėšomis ir teikiamos be jokio papildomo mokesčio pagal ASPI kasmetinę sutartį su Panevėžio TLK. Teikiant pacientams pirminės sveikatos priežiūros paslaugas ASPI vadovaujasi LR sveikatos apsaugos ministro ir VLK direktoriaus įsakymais.

Nemokamos pirminės sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, prisirašiusiems prie Zarasų PSPC.

Teikiamos šios planinės paslaugos:

- Šeimos gydytojo;
- Vidaus ligų gydytojo;
- Vaikų ligų gydytojo;
- Akušerio-ginekologo;
- Gydytojo chirurgo;
- Gydytojo odontologo, burnos higienisto;

Nemokamos odontologo paslaugos teikiamos:

- Vaikams ir vyresniems asmenims, besimokantiems dieniniuose bendrojo lavinimo mokymo įstaigose;
- Besimokantiems profesinių mokyklų dieniniuose skyriuose, kol jiems sukaks 24 metai;
- Socialiai remtiniems asmenims, kai jie pateikia gyvenamosios vietos savivaldybės socialinės paramos skyriaus pažymą.
- Vaikams nuolatinių krūminių dantų dengimas silantinėmis medžiagomis.

Psichikos sveikatos centre pirminio lygio psichinės sveikatos paslaugas teikia:

- Gydytojai psichiatrai;
- Psichologas;
- Psichikos sveikatos slaugytojas;
- Socialinis darbuotojas.

Taikomos planinės ir pirminės psichologinės- psichoterapinės intervencijos: individualios, grupinės, šeimos; ankstyvasis alkoholio vartojimo rizikos įvertinimas. Asmenims, kuriems taikomas pakaitinis palaikomasis gydymas metadonu ar buprenorfinu, priežiūra ir atliekamas sifilio atrankos testas (RPR), T. pallidum hemagliutinacijos testo atlikimas, jei RPT buvo teigiamas, ŽIV serologinis testas. Asmenų, kuriems taikomas pakaitinis gydymas metadonu, priežiūra. Vykdomas savižudybės krizę išgyvenančių asmenų psichosocialinis vertinimas ir priežiūra.

Prie Zarasų PSPC prisirašiusiems pacientams Slaugos tarnybos darbuotojos teikia ir slaugos namuose paslaugas.

Neįgaliųjų sveikatos priežiūra: šeimos gydytojo, bendrosios praktikos slaugytojo, gydytojo psichiatro ar psichikos sveikatos slaugytojo vizitai į namus: mieste ar kaime.

Bendrosios praktikos slaugytojų teikiamos pacientų namuose gydytojų paskirtos slaugos procedūros: lašinės infuzijos, pragulų priežiūra, kraujo paėmimas tyrimams.

Teikiamos šeimos gydytojo, (ar vidaus ligų, vaikų ligų gydytojo, chirurgo ir akušerio-ginekologo paslaugos), psichikos sveikatos priežiūros, odontologinės, fiziologinio nėštumo paslaugos užsieniečiams, neteisėtai kirtusiems Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir pasitraukusiems iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje.

Visiems besikreipiantiems mūsų šalies bei ES piliečiams teikiama būtinoji medicininė pagalba. Ją teikia medicinos personalas, dirbantis tuo metu gydymo įstaigoje, ar greitosios medicinos pagalbos darbuotojai, vykstantys pagal iškvietimą į paciento namus.

Būtinoji neatidėliotina medicinos pagalba (gyvybei pavojingos būklės, staigus gyvybiškai svarbių organų nepakankamumas, labai stiprus ūminis skausmas, karščiavimas virš 39 laipsnių C, kūno traukuliai, sąmonės praradimas, sunkūs psichikos sutrikimai, didelis kraujo ir organizmo skysčių netekimas, organų traumos, gyvybei pavojingas apsinuodijimas, galūnių paralyžius, sunkios širdies aritmijos, šokas) teikiama be eilės. Ją teikia šeimos gydytojas, ar tuo metu esantis gydytojas bei kitas medicinos personalas.

Skubioji medicinos pagalba (staigus sveikatos būklės pablogėjimas, ūmus stiprus skausmas, karščiavimas, staigus regėjimo, klausos, uoslės organų funkcijų sutrikimas, arterinis kraujo spaudimas 200/100 mmHg ar žemiau 90/50 mmHg, suaugusiųjų širdies ritmo dažnis <50x/min., ar >120x/min, daugkartinis vėmimas ir viduriavimas, ūmi trauma, ryškus dusulys ramybėje ir kiti gyvybei pavojingi sutrikimai) teikiama tą pačią dieną šeimos gydytojo ar tuo metu dirbančio gydytojo.

Pacientams, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, pagal šeimos gydytojo normą nemokamai atliekami šie laboratoriniai tyrimai:

- Bendras kraujo tyrimas; (profilaktiškai 1 kartą per 2 metus)
- Bendras šlapimo tyrimas; (1 kartą per 2 metus profilaktiškai)
- Cholesterolio kiekis kraujyje (1 kartą metuose profilaktiškai);
- Gliukozės kiekis kraujyje (1 kartą per 2 metus iki 65 m.amžiaus profilaktiškai, po 65 m.-1 kartą metuose);
- C reaktyvinis baltymas/ar ENG tyrimas;
- Albumino/kreatinino santykis šlapime;
- Gliukozės tolerancijos testas;
- Biocheminiai tyrimai: K, Na, ALAT, ASAT, ŠF, bilirubino kiekis kraujyje, šlapimo rūgštis, kreatinino konc., skydliaukės funkcijos tyrimas TTH;
- Lipidograma;
- Koprologinis tyrimas, enterobiozės tyrimas;
- Ginekologinis tepinėlis;

- Glikolizintas hemoglobinas (sergantiems cukriniu diabetu, atliekamas 4 kartus per metus);
- Prostatos specifinis antigenas (preveninės programos atveju)
- Prostatos specifinis antigenas pacientams po radikalaus priešinės liaukos vėžio gydymo;
- Slapto kraujavimo išmatose testas (preveninės programos atveju);
- Onkocitologinis gimdos kaklelio tepinėlis (preveninės programos atveju);
- Anti HCV testas asmenims, gimusiems 1945-1994 m., nepriskirtiems rizikos grupei ir rizikos grupės asmenims (kai šeimos narys serga hepatitu C, aktyviai vartojantys švirkščiamuosius narkotikus, užsikrėtę ŽIV infekcija, gydomi priklausomybės ligų klinikoje);
- Natriuretinio peptido tyrimas dėl ankstyvosios širdies nepakankamumo diagnostikos (1 kartą metuose);
- A grupės beta hemolizinio streptokoko antigeno nustatymas greitojo testo pagalba 2-7 metų amžiaus vaikui susirgus ŪVRI;
- Tuberkulino mėginio atlikimas 6-7 metų amžiaus prieš pradėdant lankyti mokyklą ir rizikos grupių vaikams;

Pacientams planuojant operacijas papildomai atliekama:

- Kraujo grupės pagal ABO antigenus ir Rh (D) priklausomybės faktoriaus nustatymas;
- Kraujo krešėjimo tyrimai: protrombino laiko (PL) ir tarptautinio normalizacijos santykio (TNS) nustatymas, aktyvinto dalinio tromboplastino laikas (ADTL);

Nėštumo atveju besilaukiančioms moterims vykdoma akušerio ar gydytojo akušerio ginekologo priežiūra ir atliekami tyrimai:

- Nėščiosios kraujo grupės pagal ABO antigenus ir Rh (D) priklausomybės faktoriaus nustatymas;
- Nėščiosios Rh antikūnių nustatymas netiesioginiu Kumbso metodu, kai moters Rh neigiama, o vyro Rh teigiama kraujo grupė;
- Nėščiosios kraujo tyrimas dėl sifilio (RPR);
- Nėščiosios kraujo tyrimas dėl ŽIV antikūnių;
- Tyrimas dėl virusinio hepatito B: (HBsAg) nustatymas;
- Tyrimas dėl virusinio hepatito C;
- Gliukozės tolerancijos mėginys;
- Šlapimo pasėlis;

Pacientams, kuriems paskirtas gydymas geriamaisiais netiesioginio veikimo antikoaguliantais (Warfarinum, Acenocoumarolium) , siekiant išvengti komplikacijų 12x per metus TLK apmoka kraujo krešumo tyrimus.

VŠĮ Zarasų PSPC vykdo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymais reglamentuotas nemokamas prevencines programas:

Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinė programa moterims nuo 25 iki 59 metų. 25-34m (imtinai) kartą per 3 metus atliekamas citologinio tepinėlio tyrimas. 35-59m. (imtinai) moterims kartą per 5 metus atliekamas gimdos kaklelio aukštos rizikos žmogaus papilomos viruso tyrimas (AR ŽPV) ir gimdos kaklelio citologinio tepinėlio ištyrimas skystoje terpėje (jei AR ŽPV tyrimas teigiamas). Gavus tepinėlių rezultatus gali būti atliekama biopsija, leidžianti objektyviai patvirtinti ar paneigti ligos diagnozę.

Krūties vėžio ankstyvos diagnostikos programa. Skirta moterims nuo 50 iki 69 metų (imtinai), kurioms kartą per 2 metus gali būti atliekamas mamografinis tyrimas. Gavus šeimos gydytojo siuntimą mamografiniam tyrimui atlikti, galima iš anksto užsiregistruoti (atvykus ar telefonu) mamografijos kabinetą turinčioje sveikatos priežiūros įstaigoje. Tyrimo rezultatus pacientei praneša šeimos gydytojas, ar šeimos gydytojo komandos narys, gavęs atsakymus.

Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos prevencinė programa. Ji skirta vyrams nuo 50 iki 69 metų (imtinai) ir vyrams nuo 45 metų, jei jų broliai ar tėvai sirgo priešinės liaukos vėžiu. Atliekamas kraujo tyrimas dėl prostatos specifinio antigeno. Viršijant PAS normą šeimos gydytojas išduoda siuntimą urologo konsultacijai.

Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa. Skirta asmenims nuo 50 iki 74 metų (imtinai), kuriems kartą per 2 metus atliekamas slapto kraujavimo testas. Jei jis neigiamas, pacientas vėl tiriamas po 2 metų. Jei atsakymas teigiamas, pacientui siuntimą išduos šeimos gydytojas atlikti kolonoskopiją, kurios metu taikoma biopsija patvirtinti ar paneigti storosios žarnos vėžio diagnozę.

Širdies ir kraujagyslių ligų prevencinė programa. Skirta moterims nuo 50 iki 64 metų ir vyrams nuo 40 iki 54 metų anksčiau (imtinai), kuriems kartą per metus gydytojas nustato rizikos veiksnius, jei reikia, sudaro individualų širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos planą. Nustatomas gliukozės kiekis kraujyje, cholesterolio, atliekama lipidograma, EKG, kiti tyrimai. Jei nustatoma didelė širdies kraujagyslių ligų tikimybė, pacientas siunčiamas į specializuotus centrus išsamesniam ištyrimui.

Profilaktinės patikros: jos atliekamos vaikams ir suaugusiems asmenims dėl neinfekcinių ligų išaiškinimo.

- **Suaugusiems asmenims** 1x per 2 metus atliekama nemokamai bendras kraujo tyrimas, šlapimo tyrimas, gliukozės kiekis kraujyje, nuo 65 metų anksčiau šie tyrimai atliekami kasmet. 1x metuose pamatuojamas ūgis, svoris, kraujo spaudimas, atliekama apžiūra, burnos apžiūra, krūtų apžiūra, apčiuopa, įvertinamas regos aštrumas, matuojamas akispūdis, atliekama EKG, skiriamas tyrimas nustatyti cholesterolio kiekį kraujyje.
- **Vykdoma vaikų iki 1 metų priežiūra;**

- **Taikoma vaikų imunoprofilaktika pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių;**
- **Vaikų psichomotorinės raidos vertinimas.**

- **Kasmet - moksleivių, ar ikimokyklinę įstaigą lankančių vaikų patikra teikiant šeimos gydytojo, vaikų ligų gydytojo, odontologo ar burnos higienisto paslaugas ir atliekant tyrimus .**

- **Asmenų, priskirtų rizikos grupei, skiepijimas gripo vakcina: gydytojo ar slaugytojo, ar akušerio paslauga.**

- **Asmenų skiepijimas nuo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos), gydytojo ar slaugytojo, ar akušerio paslauga;**

- **Nemokamas sergančiojo tuberkulioze išgydymas.**